

Előfizetési árak:

Égész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Hirdetéseket árszabás szerint felvesz lapunk kiadóhivatala és valamennyi hirdetési iroda
Nyílt-tér sora 40 fillér

Felölős szerkesztő: **BEREC GYULA**

POLITIKAI HETILAP

Főmunkatárs: **DUGOVICH TITUS**

Tót nemzetiségi néppárt.

Az áldatlan politikai helyzet las-canként megtermi gyűlöletét. A zavaros viszonyok korösszűlőttei egymás után látnak napvilágot. Ma itt, holnap ott bukkan fel valami idétlen idea, melyet a nemzet ellenségei, a zavarosban halászni ellenzők eszelnek ki a mi megrontásunkra. Tehetik! Mójukban áll! Olyanok, mint a vásott utczai gyerekek: az ör másfelé van elfoglalva, gyertünk a tilosba.

Szkicsák Ferencz ur is így gondolkodik most már, midőn nem érzi feje felett az államhatalom kezét. — Beesületes néppártinak vallotta magát addig, míg az a szellem, mely ma már a nemzetiségeken erőt vett, magával nem ragadta. Hü maradt — legalább formailag — ahhoz az alaphoz, melyen az ugorkafára felkapaszkodott addig, míg nem ütött a komoly színvallás órája s akkor egyszerre úgy találta, hogy ő néppárti ugyan, de tót néppárti.

Mint hogy pedig a néppárt ily politikai állásfoglalás után kebelében nem tűrhette, uti laput kötöttek a talpa alá s szélnek eresztették.

Politikai elveinek talajt keresett.

Hü szatellesei, a Slovenský Tízdenník és Katolicke Noviny széleskörű propagandát indítottak elveinek s azon fáradoznak, hogy a tótságot a rövid idő alatt megalakulandó tót nemzetiségi néppárt zászlója alá sorakoztassák.

Programot is adtak, mely természetesen a folyton hangoztatott nemzetiségi sérelmek orvoslását követeli. Egyben mosakodik Szkicsák Ferencz ur elvtagadásai miatt is és azt mondja, hogy ő a néppárt eredeti programjának alapján áll, melyben az anyanyelv védelme is bennfoglaltatik, de nem csalhatja meg azt a népet, mely bizalmával megajándékozta.

Hangoztatja azt is, hogy miután a néppárt tagjai harezolnak a tót nyelv jogainak érvényesülése ellen, ez a párt nem méltó a tótok bizalmára s felkínálja magát, mint akinek elvei egyedül felelnek meg a tótság faji politikájának.

Az új tót nemzetiségi néppárt magja tehát elhintetett. Meg vagyunk győződve, hogy amellet a gondos ápolás mellett, aminőben a tótság vezetői részesítik, fel is fog burjánozni, sőt az sem lehetetlen, hogy az

elfajult viszonyok mellett megtermi gyűlöletét is.

De nekünk nem szabad az adott helyzettel szemben közönyöseknek maradnunk. A magyarság jól felfogott érdeke megkívánja azt, hogy a megalakulandó párttal szemben, mely hangzatos, a nép szívéhez férköző elnevezés alatt tulajdonképen a külön tót eszmék szekerét fogja tolni, még idejekorán állást foglaljunk.

Már most felhívjuk tehát a hazafias katolikus papság figyelmét a megindult mozgalomra. — Legyenek részen s örködjenek a báránybőrbe öltözött farkasokra s minden eszközzel hassanak oda, hogy a gondjaikra bizott hívek tagadjanak meg minden közösséget az új párt érdekében működő gyanus elemekkel.

Nem maradhatnak közönyösek a megindult mozgalommal szemben a politikai hatóságok sem. Elodázhatatlan kötelességük, hogy félretéve minden mellékleteket, még esirájában igyekezzenek elfojtani minden oly agitációt, mely elvégre is végeredményében a magyar állam-eszme egységének megbolygatására vezetne. Ők legjobban ismerik ezt a népet s tudják, hogy ez a jóra való

T Á R C Z Á.

Túróczenstmarton

az 1420—1476. évi cseh-huszita hadjárataban.

A Felvidéki Híradó eredeti tárczája.

Irtá: Bráz Béla, Túróczenstmarton főlevéltárosa.

(Folytatás)

A győztes s vérszomjas kalandorok egymásután foglalták el a várakat s erődítményeket, melyekbe a lakosok menekültek. Tehetetlenek gyilkolva, szüzeket hadi zsákmányul ejtve. A megmenekült nemesség le délfelé menekült tovább, hová a huszita bárbar karja el nem ért. Így terjedt a megyei nemesség először, országsszerte letelepedve, vagy viátszágával más helyen új donációt nyerve. Egyedül Blatinieza vára állhatott ellen a zsebrák hódításnak. Szentmiklósi Pongrácz erős őrséggel látta azt el folyton s hü védelmezője Neczpáli László várkapitány volt, ki később 7000 forintért vette meg. Itt volt elhelyezve a levéltár is, de mely később elpusztult s csak az 1391. évi nemesi összeírás maradt meg a Neczpáliak ősi kastélyában. (Ezen Arpád-kori család 1480. körül halt

ki a most nevezett Lászlóban, utána a Justhok következtek).

Mortui nobiles, fringia Fracta et nos deperditii sumus. Meghalt a nemesség, ketté tört a kard s mi mindnyájan elvesztünk. Kesereg a megye. A nemesség pusztulásának s szellemi és anyagi leigázásának mi volt természetes következménye, mint hogy a nyelvénel fogva is a csehkekhez szító tót népet először szóval, ígéretekkel, később fenyegetésekkel s erőszakkal iparkodtak a husziták a cseh szellemnek s cseh vallásnak megnyerni. A kalandorok behelyezkedtek a nemesi kuriákba s a mindenéből kifosztott nemesi hűbéresükké tették s arra kényszerítették őket, hogy nevüket is escheitve s morva-szavakkal nyelvelve, a magyar szellemet egészen kiirtásuk a nemesi szívekből. A nemesi adományleveleket erőszakkal elvették s megsemmisítették. Folkustalvi László nem akaráván azokat kiadni, börtönre vetették s iszonyu kínok után kivégezték. Amely nemesi cseh erőszaknak engedett, annak házára avagy kuriájára kelyhet festettek, jelölték annak, hogy utrakvista, cseh konvertita. Jól volt a kehelynélküli kuria tulajdonosának.

A köznép s iparosostály, mely állásánál s ez utóbbi vándorlásánál fogva is inkább érintkezett a cseh testvérekkel, a cseh-szláv rokonszenvet sokszor külföldről hozta magával s ithon csakhamar rokonérzelemre gyuladt s így sokszor meggyőződésből, de talán többször félelemből barátja, testvére lett a zsebráknak. A bajt növelte s a kalandorokat vakmerőbbé tette az iszonyu pestis, melyet a huszita proseliták Isten intó ujjának hirdettek a magyar barbárizmus ellen s a szláv elem megnyerésére ez újabb s kecsesetöbb argumentum volt.

Rövid bepillantást téve az új vallás dogmáiba, elirtózik attól az emberi érzés, Szociál dogmákat hirdetett vallási s anyagi téren s a házasság morális jellegét is lerántván méltóságáról, a kalandor katonák behozták a nő közösség rém tanát. Az erkölcs elvadásása s a könnyebb megélhetési s boldogulási módot ígérő vallás propagációja (terjedése) természetesen talajra talált a földig leigázott szegénységénél. Szomorú korszak, mely nemcsak a közérköst fosztotta meg utolsó foszlányaitól, de oly mély sebeket hagyott ezen elárvult megében, melyet még a tatárdulás sem oko-

nép csakhamar felül minden hangzatos frázisnak, anélkül azonban, hogy annak végső célja után kutatna s midőn észére tér, akkor már menthetlenül ott vergődik az agitátorok jól kiesztelt kelepczejében.

De felhívjuk a felvidéki magyarság figyelmét is a megalakulandó új pártra s kérjük őket, hogy félretelve az utolsó időben elfajult pártvillongást, tömörüljön egyé a új nemzetiségi párttal szemben s hazafiás lelke sugallatát követve, ne engedje, hogy hosszú idők fáradságos munkájával elfoglalt s meghódított s a nemzeti kulturára előkészített talajt kihúzzák lábaink alól, mert a jelen idők politikai viszonyai korántsem alkalmasak arra, hogy a most elveszendő tért egyhamar újra visszanyerhessük.

Meg vagyunk győződve, ha mind-egyikünk, kiket a sors a magyarság eme végvárába vetett, úgy megteszi kötelességét, mint ezt tőle a magyarság érdeke joggal megkövetelheti, az új párt érdekében megindult mozgalom csakhamar erejét veszíti s elfojtódik, mielőtt nagyobb zavarokat okozhatott volna.

A belügyminiszter és a tótok. A múlt számunkban megemlékeztünk arról, hogy *Halasa* András által kezdeményezett „Felvidéki turista és testgyakorló egyesület” alapszabályait a belügyminiszter nem erősítette meg. A nevezett miniszter leirata a következőképp szól: Az iratok visszaküldése mellett, megfelelő eljárás végett értesitem, hogy a felvidéki turista és testgyakorló egyesület alapszabályait nem láttamozhattam, mert az

zolt s a zsebrák szó oly rém volt később is, mint a kutyafejű tatár. Mert még a tatár vért és pénzt követelt, a simulékony s behizelgő zsebrák veráldozata mellett elhíntette a faj, felekezeti és osztályelleni gyűlölet magvát, mely a vérszomjas kalandoroknak s az új vallást karddal hirdető apostoloknak rém gyűlöletösöt teremt, az anarchizmus, nihilizmus s a militarizmus vérkorszakát.

Szegény megyénk eme szomorú időben megvolt halva, a zsebrák mint halálmadár tilt rajta. Magyar jellegétől, nyelvétől s a birtokától megfosztott nemes a cselnek lett hűbérese, vagy legjobb esetben letelendő vándorolt karddal szerezni magának, ha birtokot nem tudott, legalább . . . dicső halált.

Ziska, Giskra, Prokop, Kolowrat, Oxamith, Komorovszky, Nebojsa stb. cseh kalandorok nevei véres betűkkel vannak megyénk történetében megörökítve.

A százados elnyomatás leigázás után közlegelt a feltámadás kora. Az idegen származású fejedelmek szerencsétlen kormányzata Zsigmondtól kezdve a sir szélére sodorta megyénket. De amint megyénk a tatárpusztítás hamvaiból új életre támadt, ugy kezd most is új erőre ébredni.

A legendás alak Kolozsvár falai közt ül.

egylet alapítóinak egyénisége nem nyújt biztosítékot arra, hogy az egyesület működése nem a magyar állameszme ellen irányuló nemzetiségi törekvéseket fogja-e szolgálni, ami pedig meg nem engedhető.

Vármegyei közgyűlés.

A múlt számunkban hírt adtunk az alispáni jelentéssel kapcsolatosan letárgyalt ügyekről. Ennek befejezte után a közgyűlés, az eddigi érdeklődés megcsappanása mellett, rátért a rendes tárgysorozatra.

Fejérváry Géza báró m. kir. miniszterelnök leiratát, melyben a vármegye közönségét a jelenlegi miniszterium újból való kinevezéséről értesíti, irattárba tették. Hasonlóképp irattárba tétetni rendeltetett Kristóffy József m. kir. belügyminiszter leirata is, a melyben belügyminiszterre történt kinevezéséről értesítette a vármegye közönségét.

A jelenlegi m. kir. miniszterelnöknek a vármegyékhez intézett figyelmeztető körrendelete tudomásulvétel után irattárba tétetni rendeltetett.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendelete, melyly a vásárrendtartási szabályrendelet tervezetét, hasonló szabályrendelet alkotása végett, a vármegye közönségével közölte, tekintettel arra, hogy az a vármegye vásártartó községeinek helyi viszonyaira nem alkalmazható, egyszerűen tudomásul vétetett.

A m. kir. belügyminiszter rendelete, a melyly a tisztviselői nyugdíjintézetéről szóló szabályrendelet módosítását jóváhagyta, tudomásul vétetett.

Az 1905. év végén üresedésbe jött 5 közigazgatási bizottsági tagság választás útján betöltendő lévén, az üresedésbe jövő helyekre nagy szótöbbséggel *Justh* Kálmán, ifjú *Bulyovszky* Simon, *Roth* Emil, *Klimó* Vilmos és *Révay* Gyula báró megyebizottsági tagok választottak meg.

Az 1905. év végén megüresedett központi választmányi tagságra *Erdősi* György választ-

tott meg, ki megválasztásának kihirdetése után az előírt törvényszerű esküt letette.

A múlt év folyamán elhalt *Rakovszky* Iván helyére az állandó választmányba *Jeszzensky* János Gaspare választott be. Az igazoló választmányba 1906. évre szóló megbízatással *Bulyovszky* Miklós dr., *Haas* Jakab dr., *Michnik* Vilmos, *Mudrony* Pál és *Zorkoczy* Tivadar választottak be.

A lótenyésztési bizottságba az 1906—1907. évre szóló megbízatással az elhunyt *Rakovszky* Iván helyére előnként *Bulyovszky* Simon, rendes taggá pedig *Jeszzensky* János Gaspare választott meg. A lovatató bizottság elnöke *Beniczky* Kálmán alispán lett. A mezőgazdasági bizottság a következőképp sorsoltott ki: a szentmárton—blatniczai járásban ifj. *Bulyovszky* Simon és *Schultz* Lajos rendes tag, *Kossuth* Lajos póttag. A mossócz—znői járásban rendes tag *Kohn* Hugó és *Keviczky* Imre, póttag *Vladár* Róly.

Az 1897. évi XXXIII. t.-cz. 18. §-ának rendelkezéséhez képest a kir. törvényszéknél működő esküdtészeki bizottsághoz bizalmi férfiak ifj. *Bulyovszky* Simon, *Michnik* Gyula, *Klimó* Vilmos, *Velits* Kálmán és *Justh* Ferencz választottak meg. Árvaszéki elnökhelyettesé *Zathureczky* Imre, tiszti ügyész-helyettesé *Strausz* Mózes dr. turóczenként-mártoni ügyvéd lett.

A vármegye alispánja bejelentte, hogy a közigazgatási bíróság ítélete folytán időközben két törvényhatósági bizottsági tagság üresedett meg, minek folytán a választáshoz szükséges intézkedések megteendők. Ennélfogva a kostyáni választókerületben előnként *Dugovich* Titus, pótelnöké *Akantisz* Ödön, a nagyjesseni kerületben előnként *Beniczky* Ákos, pótelnöké *Timkó* Gusztáv küldetett ki. A választások napja a folyó január hó 20-ára tűzött ki.

Vas, Hunyad, Kolozs, Csanád, Somogy, Moson, Zala és Csik vármegyéknek a jelenlegi politikai helyzetből kifolyólag hozott határozatai és átiratai tudomásul vétettek.

Csanád, Szilágy, Zala, Marostorda, Abauj-torna és Esztergom vármegyéknek, a felsorolt vármegyék határozatait megsemmisítő belügyminiszteri rendeletre hozott határozatai és átiratai a közgyűlés által tudomásul vétettek.

Csik, Hont, Csanád, Vas, Szolnokdoboka és Zala vármegyék, valamint Szeged, Debreczen és Pécs városok közönségének határozatai, a nemzeti ellenállás országos egyöntetű szervezése tárgyában — tudomásul vétettek.

Zala és Csanád vármegyék közönségének átirata, melyben az országgyűlés folytonos elnapolása miatt a képviselőházhöz feliratot intéztek, elhatározatott, hogy a vármegye törvényhatósági bizottsága, a nevezett vármegyék megkeresése folytán, hasonló szellemben feliratot intéz az országgyűléshez.

Moson és Békés vármegyék átiratai, a melyekben az Őfelségéhez intézendő felirat pártolását kéri, tudomásul vétettek.

Vasvármegye közönségének a póttartalékosoknak szolgálatra történt behívása tárgyában a képviselőházhöz intézett felirata pártolni határozatott. Hasonló határozat hozott Szepes vármegye közönségének átirata, melyben a fegyverbeszerzés korlátozását kívánja. Kolozsvármegye közönségének

nik fel. A legvitézebb magyar hős fia cseh fogságból lép a nemzet megváltására. Az 1475. évi téli hadjárat megörözte a Felvidéken a cseh garázdálkodást. Az igazságos fejedelem elszánt serege az 1475. évi téli hadjáratban kiéheztette Komorovszky cseh helyőrségeit Szklabinya, Blatnicza s Thuruch (ekkor már Znió) várában.

A humánus király előtt meghódol a zsebrák s Mátyás királynak hűségeit esküszik a fekete hadseregbe. Letűnt a gyász, a magyar nemesség szomorú korszaka s az 1476. év boldogabb reménységgel töltözi a megyét. A megyebeli nemesség visszanyeri szabadságát, birtokát s a megsemmisített donációk helyett újakat osztogat az igazságos. Új rend, új élet virágai nyílnak. De fájdalom, a cseh-morva áradat iszapjai s lerakodmányai megmaradtak a köznép rétegein s az egyházi téren. Törvénykezés s társadalmi téren egy rég kihalt nemzet nyelve virágzik. S hol a magyar nyelv? Mint mostoha gyermek elhanyagolva, szerényen húzódik meg az alföldi járság viskóiban. Több század folyt le, míg az édesanya újból koblérsz emelte gyermekét . . . a haza szívébe, telkét visszafogadta s nyelvére vette Arpád örökségét, melyben él.

a kőborczigányok vándorlásának meggátálása tárgyában hozott szabályrendelet tervezete, tekintettel arra, hogy az a megyei viszonyokra nem alkalmazható s hogy arra itt szükség egyáltalán nincs, tudomásul vétetett.

Trencsénvármegye alispánjának a katonai barakkok építési költségeihez való hozzájárulás tárgyában a vármegyéhez intézett átiratja, a vármegye közönsége továbbra is fentartja az 1904. évi október hó 15-én hozott határozatát.

Budapest főváros átirata a néhai József kir. főherceg emlékére emelendő szobor költségeihez való hozzájárulás tárgyában, a gyűjtés foganatosítása végett, a vármegye alispánjának adatott ki.

A vármegye kezelése alatt álló alapok és az árwapénztár kézpénzkészletének mely pénzüzeteknél leendő elhelyezése végett, a vármegye alispánjának indítványára, névszerinti szavazással kimondja a közgyűlés, hogy ezen pénzek felerésze a Turóci kereskedelmi és hitelintézetnél, másik fele pedig egyenlő arányban a helybeli Iparbanknál, a znióvárjai Gazdasági takarékpénztárnál és a Ruttkai takarékpénztárnál helyezendő el.

A vármegye állandó bíráló választmányára bemutatja a legtöbb adót fizető megyebizottsági tagoknak 1906. évre megállapított névjegyzékét. Ezen névjegyzék tudomásul vétetvén, a magyar királyi belügyminiszterhez terjesztett fel.

A vármegyei segéd és kezelő személyzetnek drágasági pótlék engedélyezése iránt benyújtott kérvényére elhatározatot, miszerint a kérvényt a szükséges fedezet engedélyezése végett pártolólág terjesztetik fel a m. kir. belügyminiszterhez.

Végül elhatározta a vármegye közönsége, hogy megbizsa az alispánt, miszerint az esetben, hogy ha a közigazgatási házipénztárban tetemesebb megtakarítás fog mutatkozni, utólagos bejelentés mellett, Kiss Gyula kiadót és Dávid Gyula szolgabíró belátása szerint részletesse jutalmazásán.

Több tárgya a közgyűlésnek nem lévén, az elnök alispán délután 1 órakor az ülést bezárta. A törvényhatósági bizottsági tagok, az alispán tüntető éljenése mellett, szétoszlottak.

Főispánváltóság Turóczban.

Főispáni felmentés és kinevezés.

A magyar királyi belügyminiszter a következő rendeleteket küldte le a vármegye közönségének:

8108. sz.

eln.

Ő császári és apostoli királyi Felsege, folyó évi december hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával előterjesztésemre ifj. Justh György Turóczvármegye főispánját, ezen állásától, buzgó szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére, legkegyelmesebben felmenteni méltóztatott.

Erről a vármegye közönségét ezennel értesitem.

Budapesten, 1905. évi december 29-én.

Kristóffy, s. k.

8111. sz.

eln.

Ő császári és apostoli királyi Felsege, folyó évi december hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával előterjesztésemre Kőcsön Lajos pénzügyminiszteriumi címzetes osztálytanácsos Turóczvármegye főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Erről a vármegye közönségét ezennel értesitem.

Budapesten, 1905. évi december 29-én.

Kristóffy, s. k.

A volt főispán távozása.

A belügyminiszter fentebbi rendelete folytán a volt főispán, ifj. Justh György, még a múlt hó 31-én személyesen tette meg a szükséges intézkedéseket a főispáni iroda és irománytár átadásá végett.

Magához kéréte a vármegye alispánját, gondjaira bizta a főispáni pecsétet és a vármegye tulajdonát képező főispáni iroda butorzatát leltárra foglalva, átadta a vármegye közönségének.

Azután még sokáig eldiskurálgatott a nála megjelentekkel s felkérte őket, hogy távozása alkalmával mellőzzenek minden tüntetést. Még a tisztviselői kartól sem bucsuzott el, amit helyzetében teljesen méltányolunk, mert belátjuk, hogy melyébb megindulás nélkül nem tudott volna eltávozni azok köréből, kikhez oly hosszú hivatalos együttműködés után szíve-lelke hozzánőtt.

Az új főispán megérkezése.

A vármegye ujonnan kinevezett főispánja, Kőcsön Lajos, Baditz Zoltán sopronvármegye főispánjának kíséretében, Androvics Lajos dr. tótrónai körorvos kalauzolás mellett, a f. hó 3-án este, a féltizengyórai gyorsvonattal érkezett Budapestről székhelyére s a Patschféle nagyszálloda emeletén bérelt ideiglenes lakást.

Megérkezése a városban nem keltett nagyobb émoziót s ha összesereglett is néhány ember a szálloda előtt, azokat inkább a kíváncsiság, mint tüntetési szándék vezérelte.

Másnap tíz órakor felkereste a vármegye alispánját, hogy tőle a jövő teendőiről információt szerezzen s tájékozódjék az iránt, hogy a vármegye közönsége és a megyei tisztúkar minő álláspontot foglal el főispánná történt kinevezésével szemben.

A vármegye alispánja kijelentette, hogy ugy ő, mint a vármegye tisztúkara, szigoruan ahhoz fog alkalmazkodni, amit a megtörtént kinevezéssel szemben a hétfőn megtartandó közgyűlés a jövőre nézve elébe szab.

Midőn az új főispán egyénisége felől megkérdezték oda nyilatkozott, hogy eltekintve politikai pártállásától, személyisége, modora és fellépése igen megnyerő.

Az alispánnál majdnem 4 órán át tartott a tanácskozás, melynek befejeztével a főispán személyesen intézkedett az installáló közgyűlésre elkészített meghívók szétküldése iránt.

A közgyűlési meghívó szövege ez: „Meghívó. Ő császári és apostoli királyi Felsege 1905. évi december hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával engem Turóczvármegye főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván: az 1886. évi XXI. t.-cz. 46. §-án alapuló jogomnál fogva 1906.

évi január hó 13-án délelőtti 10 órára Turóczszentmártonban a vármegyeház közgyűlési termébe az idézett törvénycikk 60. §-ában előírt főispáni eskü letétele czéljából rendkívüli vármegyei közgyűlést hívok össze, amelyre a t. bizottsági tag urat ezennel van szerencsém tisztelettel meghívni. Turóczszentmárton, 1906. évi január hó 4-én. Kőcsön Lajos főispán.”

Minden meghívóhoz belépőjegy van mellékelve, melynek előmutatása nélkül a közgyűlési terembe belépni nem lehet.

A belépőjegy a következőképp szól: „Belépőjegy N. N. törvényhatósági bizottsági tag ur részére, Turóczvármegye székházának közgyűlési termében folyó évi január hó 13-án délelőtti 10 órakor tartandó rendkívüli vármegyei közgyűlésre. Turóczszentmárton, 1906. évi január hó 4-én.”

Az installáló közgyűlés napja a folyó hó 13-ára, szombatra tűzött ki.

Még ugyancsak az nap délutánján ujból felkereste a vármegye alispánját, kivel ismét hosszasan tárgyalt.

A tárgyalások befejezte után, a f. hó 5-én délután a gyorsvonattal Budapestre utazott.

A hangulat.

Révay Gyula báró, turóczvármegyei nagybirtokos, a szucsányi kerület volt országgyűlési képviselője, a következő táviratot intézte a vármegye alispánjához:

— A lapokban olvastam az új főispán kinevezését. Reményem, Turóczvármegye megállja helyét és nem installálja az új főispánt. Mint régi szabadelvű-párti, követem pártvezéremet s vele együtt ellenzék vagyok a jelenlegi kormányának. Üdvözöl barátod Révay Gyula.

A város és a környék hangulata egyébként csendes s maguk a vezérényiségek is azt reménylik, hogy az új főispánnal szemben senki brutalitásra nem vetemedik s biznak különösen az intelligenciájában, hogy a legvalóságosabb pillanatban sem fogja elveszíteni nyugodtságát és higgadtságát.

A nemzetiségiek is egészen nyugodtan itélik meg a helyzetet s amint halljuk, az installácziónt követendő eljárást vasárnap fogják végleg megállapítani.

Denevérek.

A nemzetiségi képviselők tudvalóleg nem szavaztak a december 19-iki ülésen, ami arra a téves hiedelemre adott okot, mintha a románság, szerbség és tótság parlamenti képviselete helyeselné a Háznak elnapolását. A nemzetiségi klub állítólag várta és elvárta, hogy a koalíció az országgyűlés elnapolása ellen való tiltakozás kérdésében csatlakozásra hívja fel őket is az eljárás egyöntettségére s a teljes hatás érdekében. Ez azonban nem történt meg. Erre a nemzetiségi képviselők elhatározták, hogy egy határozati javaslatot fogalmaznak meg, amelyben éppen a minduntalan történő királyi elnapolásokkal szemben, a népszuverénitásmak hathatósabbá tétele érdekében a képviselőházban megszüntetik a választói jog általánosítását. Ezt a határozati javaslatot ilyen értelemben meg is szerkesztették és be is akartak nyújtani a Háznak. Itt azonban a képviselőház ülése előtt megváltoztatták szándékukat, elállottak határozati

javaslatok benyújtásától, azért, mert nem akarták utját állani a Ház egyhangú tiltakozási határozatának és amikor aztán az Apponyi-féle határozati javaslaton való szavazásra került a sor, a nemzetiségek kivonultak a tereméből. — Így olvassuk ezt az egyik koalíciós lapban s igazán nem tudjuk eléggé bámulni ezt a hallatlan naivságot, amellyel a „nemzeti küzdőmel” propagáló lap a nemzetiségi képviselők maguktartását igazolni, szépítéri igyekezik. Persze, persze, harcban, háboruban nem igen szoktuk nézni, hogy ki fia az, aki pártunkat fogja, velünk szövetségbe áll s így érthető, hogy a koalíció még a nemzetiségeket is szívesen látja a maga táborában, holottan, ha igazán *nemzeti* eszmékért küzd, a nemzetiségekkel minden közösséget meg kell tagadnia. Vagy hát hogyan képzelhető az, hogy a nemzetiségi képviselők, akik a legvehemensebben *ellenzik* a koalíció által követelt kommandót, ugyanennek a koalíciónak fegyvertársai lehessenek a magyar kommandóért folytatott alkotmányos küzdelemben? Azok a nemzetiségi képviselők, akik a magyarság minden nemzeti óhaját, törekvését és jogos igényét nemcsak kicsinylik és gúnyolják, hanem, ha szerit ejthetik, azoknak megvalósulását és kielégítését gátolják és megüszítik? Azok a nemzetiségi képviselők, akik megesketik az oláholkat, hogy magyar emberre többé ne szavazzanak; akik a tót halna uralmát hirdetik és propagálják? — Hát ezeknek a nemzetiségi képviselőknek december 19-iki szereplése egészen más szempontból ítélendő meg. Ők minden eshetőségre *posszibilisek* akartak maradni, mint az a mesebeli denevér, amely a négy lábú állatok és a madarak közt dühöngött háboruban, a szerit, amint az egyik, vagy a másik győzött, hol négy lábú állatnak, hol pedig madárnak mondta magát s a saját irhája veszélyeztetése nélkül mindig a győztes párt-hoz tartozott. Ilyen a nemzetiségi képviselők szerepe is. Nem szép szerep, de *hasznos*. De csak addig, ameddig.

Magyar nemzeti közművelődés.

II.

A közművelődési egyesületeknek lapunk múlt számában közölt tömörülési propagandájához visszatérve, a tömörülésre készített érők ok gyanánt rá kell mutatnunk a Balogh B. broszurájá nyomán a külföld támogatása mellett hazánk területén mind gyakrabban előforduló nemzetiségi ünnepélyekre is, melyek nemcsak az egyetértés megbontására, szenvedélyes izgalom szítására és a magyarosodás elfojtására törekzenek, de olyan helyeken, hol a magyar elem kisebbségben van, valóságos gunykezczejjal fogadják a magyar nemzeti szellem apostolait.

A reformálva tömörülési közművelődési egyesületeknek, melyek a költségek megosztásával jóval kevesebb terhet rónának a társadalomra, az egyesületi akció erősítésén kívül másik hazafias kötelessége volna, hogy az egész magyar társadalmat hazafias irányba terelje, vagyis kifejezetten arra törekedjék, hogy a magyar állam területén ugy az iródom, mint a művészet, ipar- és kereskedelem határozott nemzeti jelleggel bírjon és így az egész magyar társadalomban érvényesüljön az a nélkülözhetetlen faji jelleg, mely min-

den nemzetnek talizmánját, fennmaradásának biztosítékát képezi.

Mi, magyarok ugyanis faji jellegünkkel egyedül állunk Európa népei között s csak addig van létjogosultságunk a kulturnemzetek sorában, míg a faji jelleg megőriztik s lépést tartva a nyugati nemzetek fejlődésével, kulturánkat a magyarság jegyében a többi fejlett kultúrákkal egyenlő színvonalra emeljük.

A jelenlegi közművelődési egyesületeknek éppen az a hibájuk, hogy figyelmen kívül hagyják, hogy az ismeretek terjesztését, a művelődés eszközeit nem hatja át a nemzeti szovinizmus, mely nélkül pedig okszeren lazulnia kell ama szent kapocsnak, mely a kultúregyesületek tényezőit közös hazafias céljuk érdekében összefűzi és összmunkásságot tartja.

Nézzünk csak szét közvetlen környezetünkben; figyeljük meg nyelvünket, látni fogjuk, hogy azt csaknem kivételként nemzeti köntösből az idegenszerű szavak, kifejezések és tájzólások szertelen használatával.

Építészettünk nemzeti vonásait egyes elhanyagolt régi épületeinknek kell keresnünk; monumentális épületeink idegen mintára építvük, idegen díszítésekkel kérkednek.

Ha figyelmeztetünk csupán családi tűzhelyeinken koncentrálnak, szegyenpir futja be arcunkat, mert kezdve az idegen stílus butoroktól az öltözködésig, udgyszólván mindenben idegen izlés, idegen szokások rajbai vagyunk.

A szovinizmustól áthatott igaz hazafi megilletődéssel áll meg ez elszomorító tények mellett s önkéntelenül is gondolkodába esik a fölött, hogy mi az oka annak, hogy hazánkban a nemzeti jelleg oly nehezen tud érvényesülni s oly kevéssé tudja impregnálni nemzeti életünket?

Nincs talán művészetünknek határozottan kidomborodó faji karaktere?

Avagy nincs talán eléggé kifejlett művészi izlésünk, mely ipari czikkeinknek közkedveltséget, illetőleg kelendőséget teremten.

Hála a magyarok Istenének, mindkét kérdésre megnyugtató választ adhatunk önmagunknak. Kevés nemzet bír annyi eredeti jó izléssel és teremtő képességgel, mint a magyar, faji jellegét pedig fennen hirdeti ezorévos fennállása.

A közönyös magyar társadalmat kell hibáztatnunk, hogy a magyar nemzetre háruló következmények mérlegelése nélkül odadobja magát mintegy az idegenből beözönlő szokásoknak, izlésnek és az idegen divatnak.

A közművelődési egyesületek szövetségének elsőrendű kötelessége volna, hogy a magyar ipari, művészetét mintegy kiemelje az ismeretlenség homályából s nemzeti műtermekünk széleskörű ismertetésével s különösen a hazai ipar támogatásával utját állja a beözönlő idegen divatnak az által, hogy saját produktumainkat ismertetve, megkedveltesse első sorban saját nemzetünkkel és ugyan- csak — divattá tegye.

Kiváló szerepet kell juttatnunk társadalmi életünkben a nemzeti ünnepeknek is s e részben az iskolának jut az a magasztos feladat, hogy a fiatal nemzedéket az ösök tisztelésére tanítsa és nevelje. Egy térben kissé távoli, de időben és történeti szerepében igen közeli nemzetre, a japánokra utalunk, akik „pogány” létére oly igazán fényes nemzeti erényekkel tündökölnek, amely erények között a császár és az ösök tisztelete

legelső, melyen áll s ha ez a külföldben igénytelen, nem is valami túlságosan gazdag, de az ünneptagadásban páratlan nép az orosz orriással oly díszeslegesen meg tudott mörközni, ugy ezt különösen az ösök és hősök tiszteletében kell keresnünk, minthogy minden japán harcossnak igyekezete odairányul, hogy az ösökköz és lövészöz méltó legyen. Innen ered a japánok közütdomása halálmegevetése is.

De hogy a nemzet öseit és hőseit tisztelhesstük, ahhoz első sorban szükséges, hogy ismerjük őket. Erre pedig a nemzet történelme tanít meg benntünk, amelyből, valamint a nemzeti ünnepekből is lelkesedést meríthetünk.

Sajnos — mondja Balogh — ez irányban semmit vagy vsjni keveset teszünk. Megünnepeljük 1848. márczius 15-ének emlékezetét és ezzel kimerült minden irányú tevékenységünk, hogy közönségünk visszavezessük a nagy ösök emlékeihez s az ő nagy példákiból oktassuk hazafiságra. Évek és évek mulnak el, míg a magyar társadalom a történelem egy-egy nagy alakja emlékének meünneplése végeti országosan megmozdul. Ine! Most Boesky István fölkölésének 300 ik öfordulóját éljük át! Hol vannak a magyar közművelődési egyesületek, hogy ennek a nagy magyar politikusnak emlékezetét fölújítsák közönségük szívében? Évről-évre kínálkozik egy ilyen alkalom, amikor az egyesületek közönségüket összegyűjtve, a történelem nagy napjából oktathatják hazafiságra. Megünneplik-e a közművelődési egyesületek a honfoglalás emlékezetét? Aldoznak-e nagy nemzeti dinasztáink, az Arpádok emlékeztének?!

Igy az évről-évre rendezett ugynevezett nemzeti ünnepek tartásával, eltekintve attól, hogy közönségünk megtanulná a magyar politikai, hadi és művelődéstörténetet, melyet az iskolában csak nagyon hözagosan volt alkalma elsajátítani és az életben ezt is elfelejtette, a közművelődési egyesületek alkalmat adnának mindnyájunknak, hogy évenként egyszer-kétszer a fölött elmékedjünk, hogy gondolkodásunkban, hazafias áldozatkészségünkben, lelkesedésünkben nagyon elárvodtunk öseinktel s valóban az összes s a szavakban s nem tettekben nyilvánuló hazafiság napjait éljük.

Tele van hazánk u. n. történelmi helyekkel, — folytatja Balogh — amelyek közül bizony nagyon kevés van emléktáblával s oszloppal megjelölve s mi járjuk, taposunk az ösök nagy emlékeitől megszentelt földet, anélkül, hogy arra járván, ha csak egy pillanatra is, nemzetünk elmúlt nagyságára gondolnánk.

Ritka és dicseretes kivételkép a körműzbányai magyar egyesület évről-évre állítja az emlékoszlopokat, emléktáblákat, melyekkel 1848-iki szabadságharcunknak ott lefolyt eseményeit örökíti meg. Ennek pedig hazafias érzés ápolása szempontjából óriási gyakorlati jelentősége van, mert ezen oszlopok állandóan figyelmeztetnek, állandóan ébrentartják az emlékeztést és az emlékezésben egyesítik a lakosságot. Erre nagy szükség van, hiszen az egész magyarságnak együtt kell lennie és pedig soha inkább, mint ma! Le kell dől- niük a politikai pártkereteknek, hogy ennek a hazának minden polgára a nemzeti gondolatban és érzésben egyesülhessen. Hassa át az ország minden polgárának lelkét az a tudat,

hogy Magyarország jövője, léte, fennállása csak a minden ízében magyar kultúra által biztosítható! A különféle politikai és vallásfelekezeti korreknek legyen egy közös találkozási pontjuk: a magyarság kultusza! Izzó, lángoló fajszeretet irányítsa minden polgártársunk tevékenységét. Hirdessük az oltár mellől és a tribünokról egyaránt a magyarságot! A népet, melyet lelketlen népamítók immár rendszeresen tévesztenek meg, vezessük vissza a magyar hazának egyedül boldogító szeretetéhez!

Ezt tegyék a magyar közművelődési egyesületek. És ha megteszik, ha az egész magyar társadalmat egyesítik a magyarság kultúrájában, akkor működésük nyomát a Kárpátoktól le az Adriáig soha nem remélt üde természet fogja megjelölni. A hazafias érzés, a lángoló nemzeti lelkesedés, a „magyar“ öntudat palatos virágai fogják betölteni a gazdagok palotáit és szegények kunyhóit egyaránt. Akkor a mitől a honfi lélek négy évszázad óta állandóan remeg, a miért a nemzet annyiszor és anyyi vért volt kénytelen ontani, fennállásáért küzdenie többé nem kell: minden kísérlet, mely nemzetünket létében akarná megtámadni, kártevés nélkül fog visszapatanni az erősen, izmosan kifejlesztett magyar kultúrától. Hiszen nem szenvedhet kétség, hogy a kísérletek, melyek ellon nemzetünknek a Boesky, Thököly, Rákóczi és a 48/49-iki fölkélekkel, szabadságharcokkal kellett védekeznie, sohasem történhetek volna meg, ha az országot egy saját külön kultúrájában erős nemzet lakja. A nemzeti kultúra alapja pedig az erőteljes, megalkuvást nem ismerő nemzeti érzés.

Ezt ápolni, fejleszteni, ébrentartani — szóval, az érzésben a magyar társadalmat egyesíteni — nézetem szerint a közművelődési egyesületek legfontosabb és legsürgösebb feladata volna.

Főispánváltás Trencsénben.

Trencsénvármegye érdemekben gazdag főispánja, *Osztrólucczy Géza*, állásától felmentve, helyébe *Baross Gyula* neveztetett ki. A távozó főispán bucsuzója és az új eskütelétele a múlt héten ment végbe a Trencsénben megtartott vármegyei közgyűlésen, amelyen *dr. Schwertner* Antal alispán elnökölt. Első sorban felolvastatták a belügyminiszter leirata, melyben értesíti a vármegye közönségét, hogy Ő Felsége *Osztrólucczy Gézát*, Trencsénvármegye főispánját ezen állásától saját kérelmére felmentette, utána olvastatták a távozó főispánnak bucsulevele, melyben köszönetet mond a közönségnek a bizalomért és támogatásért, amelyben hat évi főispánúsága alatt részesítette és kifejti lemondásának okát, mely abból áll, hogy a kormány a törvénytelenség és az erőszak útjára lépett, hazánk alkotmányát veszélyezteti, így tehát ezen kormány politikai megbízottsága nem maradhat és mint a szabadelvű párt tagja, az alkotmányvédők ellenzékhez csatlakozik. *Osztrólucczy Gézának* hazafias működését és a vármegye körül szerzett elévülhetetlen nagy érdemeit *Haydin Imre* bizottsági tag remek és velős szónoklatban méltatta. Távozásra két ellenkező érzelmeket kelt, a bánatnak és az örömnök, a veszteségnek és a nyereségnek érzelmét. Fájlni kell távozását s főérdemeit

megjézőkönyvileg megörökíti, hazafias és közhajszu működéséért hálás köszönetét kifejezi s a jegyzőkönyv erre vonatkozó kivonatát neki átirat kíséretében kézbesíteti. *Dr. Lange Kálmán* indítványára *Haydin Imre* szép beszéde a jegyzőkönyvbe iktatni határozta. A közgyűlés ezután a napirend második pontját vette tárgyalás alá, még pedig felolvastatták a belügyminiszter leirata, melyben tudatja, hogy Ő Felsége a király *Baross Gyula* itélőtáblai bírót Trencsénvármegye főispánjává kinevezte. Az állandó választmány javaslata a tárgyszerkezett eme pontjára a következő volt: „A vármegye közönsége teljes egészében fontartja azon határozatát, melylyel a Főjeváry-kormány iránt bizalmatlanságot nyilvánítt, annál is inkább, mert bizalmatlanságát erős mértékben növeli a képviselőház december 19-iki törvényellenes elnapolása, mellyel a kormány tökéletesen leteríti az alkotmány útjáról. Ebből kifolyólag a kormány ellenjegyzésével kinevezett főispán, *Baross Gyula*, ellen is bizalmatlansággal viseltetik és mélyen fájlatja, hogy mint a vármegye fia, a vármegye alkotmányos hagyományaival merőn ellenkező kormányzatban szerepet vállalt.“ *Haydin Imre* az alkotmány védelmében a hazafiak egyöntetű és egyértelmű eljárásának szükségességét hangoztatta, elfogadásra ajánlotta ezen indítványt, mely az előző napon megtartott igen látogatott értekezleten ugyancsak esztelen helyesléssel találkozott. Miután *Teszelszky József dr.* az egyesült ellenzék nevében kijelentette még, hogy a december 19-iki országgyűlési elnapolás előtti elnapolások is törvényellenesek voltak és az állandó választmány javaslatahoz való csatlakozását bejelentette, a közgyűlés a javaslatot elfogadta és határozattá emelte. *Dr. Waldapfel Leo* bizottsági tag a határozat kimondása előtt zajos ellenzés közben kérte a közgyűlést, hogy az állandó választmány javaslatából az utolsó részt, mellyel a közönség sajnálatát fejezi ki, hogy a vármegyének egy szűlttje ilyen politikai szerepre vállalkozott, hagyja ki; a közönség azonban felszólalását egészen meg meghallgatni sem kívánván, indítványát mellőzi. Most a főispán eskütelőtelére került a sor.

Az alispán kijelentette, hogy miután a kinevezett főispán iránt kifejezett egyhangú bizalmatlanság meggyőződésével teljesen meg egyezik, az eskütelőtelnél elnökölni nem kíván és ezen ezébből az elnöklést az eskütelőtel idejére *Barényi Ferenc* főjegyzőnek átadja és távozik a közgyűlési teremből. A közönség, erre körülbelül harmincz bizottsági tag kivételével, kik részben állami tisztviselők, részben haladópartí emberök és részben *Baross Gyula* személyes barátai, tündetőleg és nagy lármá közt ugyancsak elhagyja a közgyűlési termet és az alispán hivatalos helyiségében gyűl össze. *Baross Gyula* főispán azután bevonult a közgyűlési terembe s a mellékhelyiségekbe behangzó nagy zaj közt körülbelül 50 ember jelenlétében, kiknek sorában állítólag csak 25—30 bizottsági tag volt, letette az esküt s nyomban elhagyta a termet. A közönség, élén az alispánnal, visszament a közgyűlési terembe, mire folytatott a többi napirendre tűzött ügyek tárgyalása.

HIREK.

Hurozolkodás. Ifj. *Justh György*, aki főispáni állásától a múlt héten mentett föl a vármegyházán levő hivatalos helyiségeiből a napokban már kihurozolkodott és a vármegye tulajdonát képező helyiséget most az alispán használja. A hurozolkodásnak sok nézője akad. A hurozat azon részét, mely a volt főispán tulajdonát képezte, *Neczpálra* szállították.

Vármegyei közgyűlés. *Boniczky Kálmán*, Turóc vármegye alispánja a következő meghívót küldötte a megyebizottság tagjaihoz: A vármegye közönségének határozata folytán van szerencsém *Uraságodat* az 1906. évi január hó 8-án délelőtt 10 órakor Turócszentmártonban, a vármegyháza nagytermében megtartandó rendkívüli vármegyei közgyűlésre tisztetteddel meghívni. A közgyűlés tárgya: Megállapodás a később álló főispáni beiktatás körül követendő eljárás ügyében. Turócszentmárton, 1906. évi december hó 30-án. *Boniczky Kálmán* alispán.

Lemondott elnök. Mint sajnálatos értesültünk, *Justh Ferencné szül. Baththyány Mária* grófnő, a turóc vármegyei Jótékony Nőegylet elnöke, ezen tisztjéről, melyet anyai szeretettel és sikerrel évekig töltött be, lemondott. Lemondását *Keveczky Istvánné* al-elnöknhöz adta be, aki azt a legközelebb összehívandó közgyűlés elé terjeszti.

Hegymlás. A Turesek fölött levő meredek vasúti kanyarodóban szerdán délelőtt 10 óra felé nagy földmúlás történt. A hegytől elvált földtömeg a kanyarodó fölött folyó patak modrét is érintette, minek következtében annak vize elárasztotta a vasúti pályatestet. A szerencsétlenséget egy pástorfiu vette észre, akiben volt anyai intelligencia és lélekjelenlét, hogy erről futva értesítette a legközelebbi vasúti őrt, a kinek így sikerült egy kiszámíthatatlanul nagy vasúti szerencsétlenséget megakadályozni. Pár percz múlva már odaérkezett a *Ruttká* felé haladó személyvonat, melyet azonban idejében megállították. A *Ruttkáról* küldött segélyvonat szállította az utasokat tovább, mely két órai késéssel érkezett oda. A közlekedés még esztörtökön is csak átszállással volt eszközölhető. A teherforgalom pedig több mint 24 órán át szünetelt.

Szanatórium-estély és mulatság. A *József kir.* Hercegi Sanatórium Egyesület javára f. évi február hó 1-jei estély és táncmulatság rendezésére az előmunkálatok megindultak. A közreműködők már ki vannak szemelve, akik mind kézséggel vállalkoztak a nemes és humanus ügyre való tekintettel. Az estélyen közreműködik a *Kafenda Frigyes* elnöke alatt álló *Ruttkai dalárda* *Paulinyi Gábor* vezetésével, lesz továbbá alkalmi felolvasás, szavalat, dialóg melodráma, zongora, hegedű és ének, píccsek, fúrogató zongorakísérettel stb. A közreműködők a vármegye különböző helyeiről vannak felkérve és így arra számíthatni, hogy az estély minden tekintetben jól fog sikerülni. Tekintettel a helyiségekre és egyéb mellékkörülményekre, az estély megtartására legalkalmasabbnak ígérkezik *Ruttká*, a havá a vasúti összeköttetés is oly kedvező, hogy oda a vármegye minden részéből a kellő időben eljuthatni. A mint a program véglegesen meg lesz álla-

pitva, a turócszentmártoni, a ruttkai és znióváraljai helygözbizottságok össze fognak hivatalni az estély sikerének biztosítását érzéző tanácskozásra.

Elkobzott kalendárium. Már évek óta hangoztatjuk, hogy a tót kalendáriumok legtöbbször olyan közlemények látnak napvilágot, amelyek egy esettel sem alkalmasak arra, hogy a magyarság érdekeit szolgálják. de igen is arra valók és azzal a célzattal íratnak, hogy a magyar állameszme megszilárdulását, a különféle nyelvű lakosság között a békés együttélést lehetővé tegyék. A tót iradalm ezen termékei azonban eddig nem részesültek kellő figyelemben és ennek tulajdonítható, hogy azokat szabadon terjeszthették. Most azonban, mint megelégedéssel értesülünk, a rózsahegyi kir. ügyészség elköszöntette a Liptószentmiklósi kiadott tót naptárt, mert az a magyarság elleni igazgatásra bujtogatott. A nyomdában, ahol a naptár készült, több ezer példányt koboztak el.

A ruttkai kaszinó közgyűlése. A ruttkai kaszinó, melynek a vasuti állomás épületében a m. kir. államvasutak díszes helyiségét biztosított és mely magában foglalja az államvasuti és kassa-oderbergi vasuti hivatalnokokat, de a városka intelligenciáját is, a múlt héten tartotta meg évi rendes közgyűlését. A titkár által előadott évi jelentés tudomásul vétele után megejtették a tisztviselők választását. Legnagyobb részét a régi tisztviselők maradtak meg. Elhök lett *Saager* Ferenc, alelnök *Brunner* Vilmos. A kaszinó, melyben gazdag könyvtár is van jól megfelel feladatának. Kívánatosnak tartjuk azonban, hogy a tagok szórakoztatására és tömörítésére a téli időnyben szórakoztató estékről gondoskodjanak, ami Ruttkán, ahol annyi intelligens ember, több művészi képzettségű zeneértő van, nem is járna oly nagy fáradsággal.

A teli teljes erejével beköszöntött. Szerecsére kevés hó is földi az őszi vetéseket, amelyeket a száraz hideg különben már megviselt. Az erdei faszállítások is megkezdődtek s valószínű, hogy a tífzahiány, mely sok zavart okozott, pár nap múlva megszűnik.

Színlelőadások Ruttkán. Szilvester estéjén a ruttkai fiatsálg *Veszely* Imre vezetésével ismét igen sikerült estét rendezett, amelynek kimagasló pontja volt a színlelőadás, mely minden tekintetben szépen sikerült. Színe került Gerő Károly egyik jól sikerült népszínműve, „Thuri Boreca”, melyet a műkedvelők mesterüknek dícséretére meglepő ügyességgel adtak elő. A szereplőket nem említjük föl egyenként, mert mindenki nagy jó akaratjal játszotta el a kisebb-nagyobb szerepét. De örömlünknek adunk kifejezést a fölött, hogy a ruttkai közönség, mely ma már nemcsak értesben, de túlnyomóan nyelvében is magyar, oly lelkesen karolja föl és látogatja a magyar színi előadásokat. Hathatós előmozdítója ez a magyar szellem fejlesztésének és nagy hálaival tartozunk azoknak, akik fáradságot nem kímélve ezen előadásokat rendezik és lehetővé teszik. — Ugyancsak Szilvester estéjén a ruttkai iparos ifjak rendeztek változatos és rendkívül gazdag tartalmú estélyt, melynek keretében a legnagyobb szenzációt Heyermanns H. híres drámája, „A 80-as szám” képezte. A szereplők minden igyekezte odairányult, hogy a drábnak tökéletes sikert biztosítsanak, ami sikerült is

egy hogy február első napjaiban — általános közkiánatra — az egész estélyt megismétlik némely változtatással.

Kamarazene Zsolnán. A zenei műveltség mind tagasabb körben hódít. Amig pár évtized előtt egy-egy vidéki jobb zenés ritkaságszámba ment, most már minden városban találunk művészi képzettségi egyeneteket. Ezt bizonyítja Zsolna is, ahol ma este tartják az első kamarazene estélyt a következő műsorrall: 1. Haydn: 76. sz. vonósnégyes (d-moll) Allegro, Andante e piu tosto allegretto, Menuetto, Finale (vivaçe assai). 2. Mozart: 14. sz. vonós négyes (es-dur) Allegro ma non troppo, Andante con moto, Menuetto. Vámborszky László, Kastner Ede, Bicsosvsky Károly, Weisz Gusztáv. A tél folyamán még három estélyt rendeznek — jótékonycéllra.

A király a választási reformról. A prágai „Národné Listy” értesülése szerint *Gniewosz* lengyel képviselőt a király kihallgatáson fogadta s a király azt kérdezte a lengyel képviselőtől, hogy mi a véleménye az általános, közvetlen és egyenlő választói jogról. *Gniewosz* pedig így válaszolt: „Barátja vagyok az általános, közvetlen és egyenlő választói jognak! Múltán a lengyel klub nem osztja *Gniewosz* véleményét, az uralkodó új kérdést intézett hozzá: „Meggyőződéséből mondta?” *Gniewosz*: „Nem mondhatnám, hogy meggyőződéséből volnék barátja az általános választói jognak, de ugy vélem, hogy e reform elkerülhetetlen!” A „Národné Listy” szerint az uralkodó erre ezt jegyezte meg: „Igazsága van, én is ugy vélekedem, hogy az általános választói jogot okvetlenül be kell hozni!”

Korcsolyapályák. A téli sportnak ezen legkedvesebbikét, ezt az egészséges és testedző mozgást, sajnos, mi nem gyakorolhatjuk. A turócszentmártoni fiatsálg földadata lenne ezt az ügyet kezébe venni és korcsolyapályát létesíteni. Evekkel ezelőtt sikerült ezt létesíteni. Semmi akadály a annak, hogy most is létesüljön. Ruttkán a vasuti főműhely kertjében, Znióváralján pedig az állami tanítóképző intézet parkjában vannak sürten látogatott korcsolyapályák.

A felsőtúrekek szomorúsága. Az a nagy tűzvész, mely Felsőtúrekek községét a múlt év augusztás 5-én teljesen tönkre tette, még mindannyiunk éleken emlékeztetésben van. A lakosság teljesen hajléktalan maradt és nagy szegénysége miatt eddig is csak 16 ház épült föl a leégett 63-ból. A tűz keletkezését a község mellett elhaladó vonat mozdony szikráinak tulajdonították és ezen az alapon a m. kir. államvasutak igazgatóságához fordultak kártalanításért. A vizsgálat megindult, de annak végeredménye nagyon szomorú a szegény lakosságra. A kereskedelmi miniszter ugyanis kimondotta, hogy a megejtett vizsgálat alapján a felsőtúrekiek az államvasutak részéről nem tarthatnak igényt kártalanításra, mert megállapított, hogy a tűz Medved Ignáczné házában keletkezett, amely a pályá tengelyétől 52 m. távolságban, tehát a törvényes tűztávlaton kívül fekszik; továbbá, hogy a tűz a vonat elhaladása után körülbelül 25 perc múlva keletkezett. A kihallgatott tanúk is vallomásaikat, amelyeket a szolgabíró előtt tettek, módosították és azt mondták, hogy azok rosszul lettek fölveve, mert közig. hatóság közegei az ő német beszűdtek

nem jól értették meg. A keresk. miniszter-rendelete szerint a tűz minden valószínűség szerint Medved Ignáczné házában keletkezett, ahol a nyitott tűzhely daczára a padlón széna volt elhelyezve. Az is beigazoltatott, hogy a tűzesetet közvetlenül megelőzőleg Medved Ignáczné háza körül több 7—8 éves gyermek játszott, akik közül az egyik bizonyos Sárvári vonatkiésőr lakostól gyufát is kért. Végül azon tapasztalati tényre hivatkozik a rendelet, hogy a mozdonyoszikrák 40—50 méter távolságra zsinolyte-öt már általában nem gyújthatnak. A szegény nép, mely minden reményét a vasutól remélt kártalanításba helyezte, most leverten, tehetetlenül áll. Valószínűleg ki fognak vándorolni, mert itthon alig kereshetnek annyit, amiből napról-napra tengethetik életüket; arra azonban, hogy házat építsenek még csak gondolni sem lehet.

Kaszinó közgyűlés. A znióváraljai Magyar Olvasókör évi rendes közgyűlést f. hó 14-én, vasárnap d. u. 6 órakor tartja, melyre a körtagjai ez uton is meghívattak.

Felfüggesztett tót ügyvéd. Kabina Ferenc békésmegyéri ügyvédet, a tr.-baani választókertlet ez idei önképviselőjét, a „Hlas Ludu” című tót nyelvű lapban elkövetett osztálygyűlöltre való igaztás sajtóvetéséért a budapesti esküdtbírósg két ízben is elítélte és pedig egyszer három, másodsor pedig egy hónapi államfogházra. Ezt az ítéletet az esküdtbírósg közölte az ügyvédi kamarával. Ezzel egyidejűleg érkezett be a kamarához az ügyészség feljelentése, amire a kamarai ügyész vádat emelt Kabina ellen az ügyvédi perrendtartás 68. §-ának b) pontjába ütköző fegyelmi vétség miatt. Ezen szakasz szerint fegyelmi vétséget követ el az az ügyvéd, aki az ügyvédi bizalomra magát méltatlanná teszi vagy az ügyvédi kar tekintélyét sértő magaviseletet tanusit. A kamara fegyelmi bírósága a kamarai ügyészeknek az 1874. évi XXXIV. t.-cz. 68. §-ának b) pontjára alapított vádja alapján Kabinát az ügyvédség gyakorlatától három hónapra leendő felfüggesztésre ítélte. Ezt az ítéletet a Kuria is helybenhagyta. A kiszabott három havi felfüggesztés e héten vette kezdetét, mert a hivatalos lapban nyilvánosan most közölték. — Híre jár, hogy azok a trencsénbaani tót polgártársak és ifjútótok, akik Medrony Pált, a tót vajdát telegramokban üdvözölték a minap, diszkótési feliratot küldtek Kabina Ferenc nemzetiségi apostolnak és mártírnak.

Nápor-odpor. Pietor Ambrus, a „Nár. Nov.” szerkesztőjének ily című brosurája, amelyről sajtóhíba folytán *Magyar-odpor* ezimén tettünk előző számunkban említést, nemcsak a belföldi, de a külföldi nemzetiségi lapokban is megbeszélés tárgyát képezi. Ez ösztönöz bennünket arra, hogy ezzel mi is bővebben foglalkozunk, amit egyik legközelebbi számunkban meg is kezdünk.

Tanulmányi kirándulás. A znióváraljai áll. tanítóképző intézet IV-ed éves ifjúsága tanulmányi kirándulást tett a szomszédos Szlován községben, ahol Matuskovich Lajos földbirtokos *szeszűjé*t tekintették meg. A házigazda nemcsak személyesen kalauzolta az ifjúságot, de valósággal szakelőadást is tartott a növényeknek, mely után igazi magyaros vendégszeretettel, pompás és bőséges uszonnával is szolgált az ifjaknak.

Telefon. Liptószentmiklós és Poprád között a telefonösszeköttetés az 1906. év folyamán ki lesz építve, miután a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ezt az 1906. évi költségvetésbe fölvetette. Azt azonban, hogy a túroczzi telefon kérdése mikor kerül napirendre, nem mondja meg a költségvetés. Már pedig a hatalmas iparvállalatok, pénzintézetek, a melyek Turóczban az utóbbi időkben keletkeztek és keletkezőekben vannak, most már nélkülözhetlenül teszik a telefon bevezetését. Jól tennék az illetékes körök, ha ezt a kérdést nem emelednék a napirendről levétetni. Néma gyermeknek az anyja sem érti szavát.

Szilveszter-est Körműzbányán. Páratlan sikerrel estélyt rendezett a körműzbányai „Széchenyi Egyesület“ az ó év utolsó napján. Nagyszámú, előkelő közönség szüntülj töltötte be a termet a „Szarvas“-szállóban és nyilvánvaló volt, hogy a város egész intelligenciája melegen érdeklődik ugy az estély, mint annak szereplői iránt. A műsor fénypontja: Farkas Imre: „Egy levél“ című monológja volt, melyet *Waldmann* Erzsike az ő szokott bájos természetességével adott elő. De a műsor többi számai és az összes szereplők nagyban hozzájárultak az est sikeréhez. Így d'Ouvenou Roland és Zsizsmann Dezső egy hagedtűrfát; Antos Margit és Ivanovich Győző egy tréfas énekes duettet; Schwarz Mariska és Adamesik István egy énekes bohózatot és Jeszenszky József és Lende Géza: „Czérnaszabó és aranyhegyi tőkepénzes“ című énekes duettet adták elő. Végül Andreánszky Jenő „Katonásan“ című egy felvonásos vígjátéka került színre, melynek szereplői közül: Teschler Katóka, Palkovics Mika és Adamesik István kedves és közvetlen játékkal különösen kiváltak.

Szini előadás Körműzbányán. Körműzbányáról írja leveleznök, hogy ott a kath. legényegyesület a múlt héten szini előadást rendezett. Három darabot adtak elő három nyelven, magyarul, németül, tótul. Amint írják, az előadások jól sikerültek és a közönség jól mulatott. Így is szívesen veszünk tudomást a legényegyesület működéséről, de természetesen és ennek már évekkal ezelőtt kifejezést is adtunk, jobban örvendeneék, ha

a haladás már annyira nyilvánulna, hogy a más nyelvű előadások mellőzhetők lennének.

Az eperjesi jogakadémián az 1905—1906. tanév II. felére a beiratások 1906. január 9-től 19-ig eszközlelndők; az előadások január 23-án veszik kezdetüket. Utólagos felvételenek január 20—22. napjain dékáni, azután pedig tanári-kari engedéllyel lehet helye. Aki jogi tanulmányait csak most fogják kezdeni, azok az érettségi bizonyítványt, akik pedig az egyetemokről, vagy más jogakadémiákról lépnek át, azok csupán addigi leztekönnyíték tartoznak a beiratkozásnál felmutatni. A télelv tandíj 50 korona. Eváng. lelkészek, tanárok és tanítók fiai — tekintet nélkül vagyoni viszonyaikra — minden további folyamodás nélkül a tandíj felét fizetik. A vizsgálatok határideje január 5-től 15-ikéig terjed. A jogakadémiai hallgatók általában részeshelhetnek a Kollegium kelhelében fennálló, e tanév elején újonnan épített s kényelmes felszerelt tápintézet kedvezményeiben, ebéd- és vacsoráért a II-ik félévben — január 1.—június végéig — 90 korona; csak ebédért a II. félévben 50 korona fizetendő. Az erre érdemesek igényt tarthatnak a Kollegium által évenként kiosztatni szokott ösztöndíjakra; valamint a szegénysorsuak tandíjmentességre, tápintézet-díj elengedésre s a jelentékeny alapítókéval rendezendő „Jogász segélyegylet“ támogatására számíthatnak. A jogakadémiai ifjúsági-, valamint a kollegiumi nagy könyvtár a hallgatóság rendelkezésére áll. — Mindennemű felvilágosításokkal, levélbeli megkeresésre is, szívesen szolgál a jogakadémia igazgatósága.

Szerkesztői üzenetek.

L. L. Mászor is szívesen látom tudósításait. — B. M. Ez alkalommal nem tehetem, esetleg másokra. — Felvidéki. Jókívánatait köszönöm. Lapunk iránya marad a régi. A magyarság érdekeit védjük, nemcsak a nemzetiségekkel, de mindenivel szemben. Még a koalícióval szemben is, bár hazafias törekvéseiben velük vagyunk. De hát többször megesezt már, hogy félrevezettették magukat — aminek azonban mi, kik itt vagyunk és a helyzetet ismerjük, föl nem ilhelünk. — G. B. Legközelebb hozzuk. — J. K. Verseket ritkán hozhatunk, de azért elteztük és ha be tudja várni — alkalimlag közöljük.

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:
Hoff János-féle

Kandol-Kakao

a legesekélyebb arítartalmu, azért igen könnyen emészthető, soha sem okoz esékrekedést, mindanszáital ritka finom íze mellett kiválóan ocsod.

Valódi csakis Hoff János névvel és az oroszánl-védjeggyel.

Osomagok 1/4 kgr. 90 fillér
1/2 „ 50 „
Mindenütt kapható.

Jó minőségű czipők

nagy választékban
olcsó árakon csakis

KLEIN SZ. díszáruházában
Turóczszentmártonban kaphatók.

„JODELLA“

most a mindenhol ismert, orvos és közönség által kedvelt LAHUSEN-féle

Jod- és vas-csukamájolajnak

szabadalmilag védett neve. A legjobb és leghatásosabb csukamájolaj. Hatásában fölmulhatlan daganatoknál, angol betegségeknek, bőrkütiés, csusz, reuma, torok- és tüdőbetegségeknek, meghitlésnél, verszegény gyermekeknek stb.-nél. Véralakító, nedvképző, étvágycsináló hatása. Évi szükséglet folyton emelkedik. Télen és nyáron vehető, mert mindig frissen kapható. Ára 3 korona 50 fillér. Egyedüli gyáros: LAHUSEN gyógyszerész Břemában. Nével utánzatok vannak, csak „Jodella“ név alatt vevendő, mely minden dobozon kívül foglaltatik. — Kapható vidéken Gazdik János gyógyszerárában Körműzbányán és Toperczer Sándor gyógyszerárában Turóczszentmártonban.

Védjegy: „Morgony“

A Liniment Capsici comp., a Morgony-Pain-Expeller pítóká

egy régónak bizonyult hássíser, mely már több mint 30 év óta legjobb fájdalom-csillapító szernek bizonyult kővérnyesél, csúszás és meghitlésnél bedőrlésnél képpen használva.

Figyelmeztetés. Sikkly hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Morgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 3 korona és ügyesólván minden gyógyszerárában kapható. — Főraktár: Yürék József gyógyszerésznél, Budapestben.

Richter gyógyszerárán
és „Arany orcsaláhos“ Prágában.
Hírbeszéltetésre 3 em. Mindenesrepti cotti órák.

Kapható Gazdik János gyógyszerárában Körműzbányán.

Az összes csemegeárunk, déli gyümölcsök

a legfinomabb és friss minőségben, továbbá valódi Battle Axe rum, orosz és kínai tea, angol- és francia teaüztemények, bel- és külföldi likőrök.

Francia és magyar pezsgők!

Vino d'asti spumante Martell, Mounett, Czuba Durezier és Royal Cognac

SCHWARCZ KÁLMÁN

fűszer- és csemegekereskedésében kapható.

Pontos kiszolgálás! Jutányos árak!

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak csementgyára Gurahonczon szállít lassan vagy gyorsan kötő felülmulja. Továbbá elad saját rendszerre szerint készült PORTLAND-CZEMENTET, mely a Magyar Mérnök és Építész Egylet által megszabott normáliákat 70—80%-kal SZABADALMAZOTT HORNÝOLT CZEMENT-TETŐCSERÉP GYÁRTÓ GÉPEKET, melyekkel tetőcserep-szükségletét fakeskedők, vállalkozók, gazdálkodók házilag állíthatják elő. — A készítés pár nap alatt megtanulható, a gépek hordozhatók, a cserepek szabályosak, könnytek, jól fednek és nagy szilárdságuk.

SPITZER MÓR

férfi-szabó

Túróczszentmárton.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy **londoni bevásárlási utamról** hazaérkeztem.

Londonban alkalmam volt a **legjobb divatokat tanulmányozni** s

tavaszi szöveteket

dús választékban vásárolni.

Midőn a t. közönséget szöveteim megtekintésére meghívom, vagyon

teljes tisztelettel

Spitzer Mór, férfi-szabó

Túróczszentmárton.

74 kifűntetés.
6 állami érem.

Drezdai

10,000 motor
a legteljesebb megelégedésre szállítva.

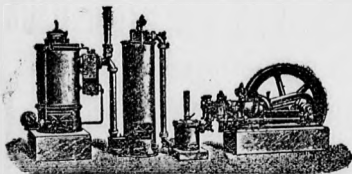
motorgyár részv. társ.

(ezelőtt Hille) főtelepe:

GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSA

Telefon 12—91.

Benzinmotorok, légszuszottmotorok, nyersolajmotorok, szesz- (spiritusz) motorok, acetylenmotorok. Benzin- lokomoblok cséplésre.

Szivógáz (generátoros)- motorok a legmodernebb és legtekintélyesebb, beigazoltak a legelőbb üzemeltetést nyújtó erőgépek.

A **drezdai motor** világszerte elismert a legkifűntebb gyártmány. Kifűntöltött tökéletes szerkezet. Válogatott legjobb anyagból a legszilárdabban és a legpontosabban készítve.

Tartós! Sok évi használat után sem szorul reparatúrára. Feltétlenül üzembiztos. Kezelése egyszerű. Az üzemköltségek a legelőnyösebbek.

Drezdai motorok üzemben megtekinthetők számtalan iparvállalatban és uradalmak gazdasági üzeméinél; malmokban, téglagyárakban, fagymunkálóknál, faaprításkor, vízemelő (szivattyú) telepeken, gazdasági takarmány-kamrákban, tejgazdaságokban, cséplésnél stb.

Teljes üzembereendezések (malmok, gazdasági üzemek, körfűtő-szerkezetek stb.) szakszerű szállítása. Felvilágosítások, költségtervezetek készíttel adatkak.

Messzemenő jótállás! Hadvező fizetési feltételek!

363. sz.
1905. véghr.

Árverési hirdetemény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a znióváraljai kir. járásbírósnak 1905. évi V. 157/2. számú végzése következtében dr. Aczél Gyula kassai ügyvéd által képviselt Tróly Fülöp kassai nagykereskedő javára Szozak Ferencz József péterii zólyom megyei lakos ellen 1400 korona s jár. erejéig 1905. évi november hó 8-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1849 korona 40 fillére becsült 192. folyó tétel alatti ingóságok nevezetesen rőfősáruk és selyem- és gyapjukendők nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a znióváraljai kir. járásbírósnak 1905-ik év V. 157. számú végzése folytán 1400 korona tőkekövetelés, ennek 1905. évi április hó 20-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 143 korona 64 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig a helyszínen Mosócson a község házában leendő eszközökre 1906. évi január hó 10-ik napjának délelőtt 10 órája és ennek következő napjai határidőül kitűztik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Znióváralján, 1905. évi december hó 19-ik napján.

Szibner, kir. bir. végrehajtó.

2550. sz.
1905. tk.

Árverési hirdeteményi kivonat.

A túróczszentmártoni kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Mykita Jánosné születelt Czipar Anna és társai önkéntes árverési ügyében a beszerzebányai kir. törvényszék területköréhez tartozó túróczszentmártoni kir. járásbírósnak területén Túróczszentmárton községben fekvő: a túróczszentmártoni 485. sz. tlkjvben A. I. 3—4. sorsz. 149. és 150. hr. szám alatt felvett s Mykita Jánosné szűl. Czipar Anna, kiskoru Mykita János és kiskoru Mykita Mária nevére irt 122. ó. i. számú házra, udvarra és kertre 3852 korona megállapított kikiáltási árban a jelzalogos hitelezők ellenében a végrehajtási árverés s joghatályával bíró önkéntes árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi január hó 22. napján délelőtt 10 órakor Túróczszentmárton községben a telekkönyvi hivatalban megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

Kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság.

Túróczszentmártonban, 1905. évi október hó 24-ik napján.

Petrás Mihály, kir. albiró.

Árverési hirdeteményi kivonat.

A znióváraljai kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kölesönös segélyző pénztár Znióváralján végrehajthatónak Koraus Ludmilla és társai végrehajtást szenvedők elleni vagyonközösség megszűntetése és 26 korona 50 fillér tőkekövetelés iránti végrehajtási ügyében a beszerzebányai kir. törvényszék (a znióváraljai kir. járásbírósnak) területén levő Valcsa községben fekvő, a valcsai 37. sz. tlkjvben I. 1—6. sorsz. alatt foglalt és Miko szűl. Koraus Anna és társai nevén egészben álló ingatlanok az árverést 1078 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi január hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor Valcsa község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 107 korona 80 fillér készpénzben, vagy az 1881 : LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Znióváralján, 1905. évi november hó 8-ik napján.

A znióváraljai kir. járásbírósnak mint telekkönyvi hatóság.

Janovják, kir. albiró.